

➤ **Pielęgniarstwo zabiegowe**

Wydział	Wydział Opieki Zdrowotnej				
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo				
Poziom kształcenia	Studia drugiego stopnia				
Forma studiów	Studia stacjonarne/studia niestacjonarne				
Profil kształcenia	Praktyczny				
Jednostka organizacyjna prowadząca przedmiot	Katedra Pielęgniarstwa				
Moduł / Przedmiot	Pielęgniarstwo specjalistyczne				
Przedmiot wyodrębniony w module	Pielęgniarstwo zabiegowe				
Język kształcenia	polski				
Status modułu / przedmiotu	Obowiązkowy				
Cykl realizacji przedmiotu	Semestr studiów: II				
Kod przedmiotu					
Nauczyciel akademicki odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. n. med. Marian Simka				
Wymiar zajęć					
Zajęcia zorganizowane określone planem studiów, w tym:	Ogółem	Forma zajęć			
		Wykłady	Seminaria	Ćwiczenia	Zajęcia praktyczne
	60	30	15	15	-
Opieka pielęgniarska nad chorym ze schorzeniami naczyń	21	12	3	3	-
Pielęgnowanie pacjenta z ranami przewlekłymi	30	12	9	9	-
Opieka pielęgniarska nad chorym z przetoką jelitową	9	6	3	3	-
Bilans nakładu pracy studenta ogółem					
Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studenta		Wykłady – 30 godzin Seminaria – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin			
Praca własna studenta		88 godzin			
Łączny nakład pracy studenta		150 godzin			
Punkty ECTS ogółem					
RAZEM	w tym z tytułu:				
	zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studenta	pracy własnej studenta		nakładu pracy studenta związanego z zajęciami o charakterze praktycznym	

6	2,5	3,5	2,8
Wymagania wstępne i /lub wprowadzające treści kształcenia			
<p>Kształcenie w zakresie pielęgniarstwa specjalistycznego określonego jako pielęgniarstwo zabiegowe wymaga posiadania przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nabytych na studiach pierwszego stopnia, a w szczególności określonych efektami kształcenia programu studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ chirurgii i pielęgniarstwa chirurgicznego; <p>oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ fizjologii; ➤ patologii. 			
Cele i efekty kształcenia			
Powiązanie modułu/przedmiotu z kierunkowymi efektami kształcenia	kierunkowe efekty kształcenia		
	<p>Po zaliczeniu przedmiotu student:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ w zakresie wiedzy dotyczącej <i>opieki pielęgniarskiej nad chorym ze schorzeniami naczyń</i>: B.W33. – zna etiologię oraz procedury diagnostyczne (obrazowe, laboratoryjne i czynnościowe) i lecznicze (zabiegowe, małoinwazyjne i zachowawcze) stosowane w terapii chorób naczyń żylnych, tętniczych i limfatycznych; ➤ w zakresie wiedzy dotyczącej <i>pielęgnowania pacjenta z ranami przewlekłymi</i>: B.W6. – zna patofizjologię oraz zasady postępowania w leczeniu najczęściej występujących przewlekłych ran: odmrożeń, owrzodzenia żylnego, owrzodzenia niedokrwinnego, odleżyn, zespołu stopy cukrzycowej, powikłanej rany urazowej; B.W7. – różnicuje metody nieoperacyjnego i operacyjnego leczenia przewlekłych ran, w tym wyjaśnienia rolę hiperbarii tlenowej oraz terapii podciśnieniowej w tym procesie; B.W8. – zna strefy histopatologiczne urazu termicznego, kwalifikację ran oparzeniowych, składowe leczenie ciężkiego oparzenia oraz zasady profilaktyki, rozpoznawania i leczenia zakażonej rany oparzeniowej; B.W9. – charakteryzuje rodzaje pourazowych ubytków tkankowych oraz stosowanych zabiegów z dziedziny chirurgii rekonstrukcyjno – plastycznej; – w zakresie wiedzy dotyczącej <i>opieki pielęgniarskiej nad chorym z przetoką jelitową</i> B.W16. – charakteryzuje profesjonalną opiekę pielęgniarską nad chorym z przetoką jelitową; ➤ w zakresie umiejętności dotyczących <i>opieki pielęgniarskiej nad chorym ze schorzeniami naczyń</i>: B.U2. – przygotowuje chorego do badań specjalistycznych, rozpoznaje powikłania i zapewnia opiekę po ich wykonaniu; B.U12. – realizuje proces pielęgnowania pacjenta ze schorzeniami naczyń; B.U13. – proponuje działania związane z profilaktyką, metodami leczenia i pielęgnowania chorego w przebiegu operacyjnego i nie operacyjnego leczenia chorób naczyń; ➤ w zakresie umiejętności dotyczących <i>pielęgnowania pacjenta z ranami przewlekłymi</i>: B.U5. – ocenia i klasyfikuje przewlekłe rany, aplikuje środki stosowane w 		

	<p>miejscowym leczeniu ran; B.U6. – kontroluje efekty hiberbarii tlenowej oraz podciśnieniowego leczenia ran; B.U7. – stosuje wysokospecjalistyczne interwencje w opiece nad chorym z rozległym i głębokim oparzeniem;</p> <p>➤ w zakresie umiejętności dotyczących <i>opieki pielęgniarskiej nad chorym z przetoką jelitową</i> B.U11. – uczy pacjentów z przetoką jelitową profilaktyki powikłań oraz doboru rodzaju sprzętu stomijnego;</p> <p>➤ w zakresie kompetencji społecznych: B.K1. – ponosi odpowiedzialność za udział w podejmowaniu decyzji zawodowych; B.K2. – krytycznie ocenia własne i cudze działania, przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; B.K5. – ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i osób znajdujących się pod jego opieką; B.K6. – przestrzega zasad etyki zawodowej w relacji z pacjentem i zespołem terapeutycznym oraz w pracy badawczej; B.K7. – dba o wizerunek własnego zawodu.</p>	
Cele kształcenia w ramach modułu / przedmiotu	<p>Celem przedmiotu jest:</p> <p>➤ pogłębienie i poszerzenie wiedzy i umiejętności z zakresu opieki nad pacjentami z wybranymi przewlekłymi schorzeniami z dziedzin pielęgniarstwa zabiegowego wymagających specjalistycznego leczenia i specjalistycznej opieki pielęgniarskiej oraz wiedzy dotyczącej wpływu tych schorzeń na funkcjonowanie psychofizyczne człowieka;</p> <p>➤ nabycie umiejętności dostosowania opieki pielęgniarskiej do indywidualnych potrzeb chorego przewlekle i przygotowania chorego do samoopieki;</p> <p>➤ nabycie umiejętności doboru rodzaju wsparcia chorego i jego rodziny w zależności do oczekiwań;</p> <p>➤ pogłębienie świadomości dążenia do profesjonalizmu;</p> <p>➤ doskonalenie kształtowania postawy odpowiedzialności zawodowej i etycznej za powierzono opiece chorego.</p>	
Szczegółowe modułowe / przedmiotowe efekty kształcenia		
	Efekty przedmiotowe	Odniesienie do efektów kierunkowych
	EK – 1 potrafi omówić procedury diagnostyczne i lecznicze stosowane w schorzeniach naczyń oraz realizować specjalistyczną opiekę pielęgniarską nad chorym ze schorzeniami naczyń	B.W33, B.U12, B.U13, B.K1, B.K2, B.K6
	EK – 2 omawia patofizjologię i zasady postępowania w przypadku ran przewlekłych różnego rodzaju	B.W6, B.W7, B.W8, B.W9
	EK – 3 charakteryzuje i realizuje opiekę pielęgniarską nad chorym z przetoką jelitową	B.W16, B.U11, B.K1, B.K5
	EK – 4 potrafi zaplanować i zastosować wysokospecjalistyczne interwencje w opiece nad chorym z ranami przewlekłymi, w tym z rozległym i głębokim oparzeniem	B.U5, B.U6, B.U7, B.K1, B.K2, B.K5
	EK – 5 potrafi przygotować pacjenta do badań specjalistycznych w omawianych	B.U2, B.K1, B.K2, B.K5, B.K7

	schorzeniach, rozpoznać powikłania oraz zapewnić choremu opiekę po badaniu		
Metody i narzędzia dydaktyczne kształcenia			
Wykłady	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wykłady informacyjne/ problemowe wsparte prezentacją multimedialną, przeplatane interakcją ze studentami z wykorzystaniem metod aktywizujących, połączone z dyskusją kierowaną.		
Seminaria	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tematyczne zajęcia warsztatowe połączone z indywidualnym lub grupowym opracowywaniem przy możliwości korzystania z literatury projektów:<ul style="list-style-type: none"> – pielęgnowania pacjenta ze schorzeniami naczyń w zależności od rodzaju naczynia; – leczenia i pielęgnacji rany w zależności od rodzaju rany i etapu jej gojenia; ➤ Tematyczne zajęcia warsztatowe połączone z prezentacją opracowanych w ramach pracy własnej indywidualnie lub grupowo projektów:<ul style="list-style-type: none"> – pielęgnowania pacjenta ze schorzeniami naczyń w zależności od rodzaju naczynia; – leczenia i pielęgnacji rany w zależności od rodzaju rany i etapu jej gojenia;		
Ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zajęcia w Pracowni Umiejętności Pielęgniarskich z wykorzystaniem fantomów, materiałów opatrunkowych, sprzętu medycznego i procedur manualnych wsparte tematyczną prelekcją, połączone z pokazem umiejętności i ich treningiem. <p><i>Zajęcia prowadzone są w grupach tworzonych z uwzględnieniem ewentualnego doświadczenia zawodowego w dziedzinach pielęgniarstwa zabiegowego określonego programem kształcenia.</i></p>		
Zajęcia praktyczne	-		
Treści programowe kształcenia			
Wymiar zajęć		Zakres treści programowych	
Forma	Liczba godzin		
Semestr		II	
Wykłady	12	Opieka pielęgniarska nad chorym ze schorzeniami naczyń W1. Rozwój, regresja i czynniki ryzyka miażdżycy, Zakrzepica żylna i tętnicza. Cukrzyca jako czynnik ryzyka chorób naczyń. W2. Diagnostyka i kliniczne badanie układu naczyniowego. Badania czynnościowe układu naczyniowego. Ultrasonografia, Angiografia, Rezonans magnetyczny naczyń, Tomografia komputerowa naczyń, Badania właściwości ściany tętnic. Diagnostyka zaburzeń mikrokrażenia. W3. Etiologia, diagnostyka i chirurgiczne leczenie chorób aorty. W4. Choroby mózgowo-naczyniowe. Chirurgiczne leczenie tętnic pozaczaszkowych. W5. Etiologia, diagnostyka i chirurgiczne leczenie chorób tętnic trzewnych i tętnic nerkowych. W6. Etiologia, diagnostyka i chirurgiczne leczenie chorób tętnic kończyn	

		<p>dolnych. Zakrzepowo-zarostowe zapalenie naczyń (choroba Buergera).</p> <p>W7. Choroby żył głębokich i powierzchownych. Przewlekła niewydolność żylna – etiologia, diagnostyka i leczenie.</p> <p>W8. Diagnostyka i leczenie choroby naczyń płucnych. Zator tętnicy płucnej. Leczenie chirurgiczne zatorowości płucnej.</p> <p>W9. Przezskórne zabiegi wewnątrznaczyniowe. Mikrochirurgia naczyń krwionośnych.</p> <p>W10. Pourazowa chirurgia rekonstrukcyjna.</p> <p>W11. Etiologia, diagnostyka i leczenie chorób naczyń chłonnych. Obrzęk limfatyczny.</p> <p>W12. Nie farmakologiczne metody profilaktyki i leczenia schorzeń naczyń.</p>
	12	<p><i>Pielęgowanie pacjenta z ranami przewlekłymi</i></p> <p>W1. Rany urazowe i chirurgiczne – diagnostyka i leczenie.</p> <p>W2. Chirurgiczne leczenie urazów termicznych i chemicznych.</p> <p>W3. Rany przewlekłe. Leczenie owrzodzeń żylnych, zespołu stopy cukrzycowej, odleżyn.</p> <p>W4. Leczenie i opieka nad pacjentem z raną nowotworową.</p>
	6	<p><i>Opieka pielęgniarska nad chorym z przetoką jelitową</i></p> <p>W1. Schorzenia jelit i rodzaje operacji.</p> <p>W2. Badania diagnostyczne w chorobach przewodu pokarmowego.</p> <p>W3. Rana okołostomijna i zmiany skórne wokół stomii.</p>
Seminaria	3	<p><i>Opieka pielęgniarska nad chorym ze schorzeniami naczyń</i></p> <p>S1. Profilaktyka i metody leczenia operacyjnych i nieoperacyjnych schorzeń naczyń żylnych i tętniczych.</p> <p>S2. Diagnostyka schorzeń naczyniowych – wywiad, badania obrazowe, badania biochemiczne.</p> <p>S3. Wybrane aspekty opieki nad chorym ze schorzeniami naczyń żylnych i tętniczych.</p>
	9	<p><i>Pielęgowanie pacjenta z ranami przewlekłymi</i></p> <p>S1. Postępowanie pielęgniacyjne w przypadku ran przewlekłych: odmrożenie, odleżyny, żylnie i tętnicze owrzodzenia kończyn dolnych, zespół stopy cukrzycowej, powikłane rany urazowe i chirurgiczne.</p> <p>S2. Metody leczenia ran przewlekłych: leczenie zachowawcze i farmakologiczne, leczenie operacyjne, nowoczesne metody leczenia (hiperbaria tlenowa, miejscowa terapia podciśnieniowa, opatrunki aktywne), leczenie wspomagające (biochirurgia, światłoterapia i koloroterapia, kompresjoterapia, lawaseptyka, preparaty antyseptyczne).</p> <p>S3. Choroba oparzeniowa. Opieka nad chorym w przypadku wstrząsu oparzeniowego. Leczenie miejscowe i chirurgiczne rany oparzeniowej. Zasady leczenia żywieniowego. Postępowanie w przypadku oparzeń dróg oddechowych. Pielęgowanie dziecka oparzonego.</p>

		S4. Rekonstrukcyjno – plastyczne leczenie ran na przykładzie głębokiej rany oparzeniowych
	3	<i>Opieka pielęgniarska nad chorym z przetoką jelitową</i> S1. Opieka szpitalna nad pacjentem z wylonioną przetoką jelitową. S2. Odżywianie chorego po zabiegach na przewodzie pokarmowym. S3. Przygotowanie do samo opieki pacjenta ze stomią. S4. Prowadzona dokumentacja.
Ćwiczenia	3	<i>Opieka pielęgniarska nad chorym ze schorzeniami naczyń</i> C1. Proces pielęgnowania pacjentów ze schorzeniami naczyń.
	9	<i>Pielęgnowanie pacjenta z ranami przewlekłymi</i> C1. Ocena i klasyfikacja ran. Zastosowanie skal oceny ryzyka wystąpienia odleżyn. Ocena rozmiaru rany, głębokości rany, brzegów rany, dna rany, tkanki otaczającej rany i bólu. C2. Podział nowoczesnych opatrunków aktywnych, problemy w doborze opatrunków aktywnych i błędy popełniane w zaopatrywaniu ran. C3. Przygotowanie chorego i opieka nad chorym podczas terapii hiperbarycznej i miejscowej terapii podciśnieniowej. C4. Postępowanie przy zmianie opatrunku (dobór preparatów do oczyszczenia i odkażenia rany, dobór odpowiedniego opatrunku zgodnie ze schematem TIME. C5. Zastosowanie i formy kompresjoterapii. C6. Prowadzenie wywiadu, dokumentacji i oceny pielęgniarskiej chorego z ranami przewlekłymi. C7. Problem bólu w przypadku ran przewlekłych. Ocena reakcji bólowej z zastosowaniem skal oceny bólu oraz percepcji uczucia. Postępowanie pielęgniarskie wobec chorego z bólem (leczenie przeciwbólowe, nie farmakologiczne metody leczenia bólu). C8. Zakażenia w przebiegu leczenia ran przewlekłych. Pobieranie materiału biologicznego do badań. Rozpoznanie zakażenia. Postępowanie. Antybiotykoterapia ran przewlekłych z uwzględnieniem najczęstszych czynników etiologicznych. C9. Edukacja chorego w zakresie samopielęgnacji w warunkach domowych.
	3	<i>Opieka pielęgniarska nad chorym z przetoką jelitową</i> C1. Praktyczne zastosowanie sprzętu stomijnego: dobór, docinanie, zakładanie i zmiana – ćwiczenia (praktyczne zastosowanie sprzętu stomijnego).
Zajęcia praktyczne		-
Samokształcenie		-

Sekwencja zajęć	<p>Opieka pielęgniarska nad chorym ze schorzeniami naczyń W1 – W8, S1 – S2 W9 – W12, S3 C1 Pielęgnowanie pacjenta z ranami przewlekłymi W1, S1 – S2 W2, S3 – S4 W3 – W4 C1 – C9 Opieka pielęgniarska nad chorym z przetoką jelitową W1 – W 3 S1 – S4 C1</p> <p>(Informacja na potrzeby harmonogramu zajęć)</p>	
Ocenianie i zaliczanie		
Metody weryfikacji efektów kształcenia i kryteria oceny	<p><u>Ocena formująca (OF):</u> Wykłady – student może otrzymać oceny np. za:</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi w dyskusjach kierowanych potwierdzające przyswojenie i rozumienie tematyki zajęć wsparte własną pracą z literaturą <p>Seminaria – student może otrzymać oceny np. za:</p> <ul style="list-style-type: none"> prace, prezentacje, projekty przygotowane w ramach zajęć seminaryjnych oraz pracy własnej umiejętność formułowania samooceny pracy własnej lub innych uczestników zajęć wypowiedzi w dyskusjach kierowanych, potwierdzające przyswojenie i rozumienie tematyki zajęć wsparte własną pracą z literaturą. <p>Ćwiczenia – student może otrzymać oceny np. za:</p> <ul style="list-style-type: none"> umiejętność wykonania określonych procedur prezentowanych w ramach treningu na zajęciach w Pracowni Umiejętności Pielęgniarskich wypowiedzi w dyskusjach kierowanych, potwierdzające przyswojenie i rozumienie tematyki zajęć wsparte własną pracą z literaturą. <p>Nauczyciele akademicki prowadzący poszczególne formy zajęć zobowiązani są do wystawienia studentowi co najmniej jednej oceny formującej.</p> <p><u>Ocena podsumowująca (OP):</u> Ocena podsumowująca jest oceną końcową potwierdzającą osiągnięcie przez studenta efektów kształcenia. Ocena podsumowująca jest średnią ważoną ze średniej ważonej ocen formujących oraz średniej ważonej ocen uzyskanych na zaliczeniu końcowym – egzaminie przeprowadzonym w formie ustnej.</p>	
Sposoby i kryteria weryfikacji i oceny uzyskania przez studentów założonych efektów kształcenia	<p>EK – 1 – egzamin w formie ustnej EK – 2 – egzamin w formie ustnej EK – 3 – egzamin w formie ustnej EK – 4 – egzamin w formie ustnej EK – 5 – egzamin w formie ustnej</p>	
Zasady dopuszczania do zaliczenia przedmiotu	<p>Student może zostać dopuszczony do zaliczenia końcowego przedmiotu w formie egzaminu jeżeli uzyskał:</p> <p>➤ średnią ważoną ocenę ocen formujących, co najmniej jako ocenę dostateczną (3)</p>	
Forma i warunki zaliczenia przedmiotu	<p>Forma: Egzamin</p>	

	<p>Zaliczenie przedmiotu przeprowadzone zostanie w formie: ustnej - standaryzowanego zintegrowanego egzaminu indywidualnego opartego o 3 pytania pozwalające na sprawdzenie wiedzy, poziomu zrozumienia, umiejętności analizy, syntezy i rozwiązania problemu z zakresu zagadnień klinicznych i standardów opieki pielęgniarstwa w schorzeniach będących przedmiotem programu kształcenia.</p> <p>Przykłady pytań udostępnia nauczyciel akademicki odpowiedzialny za wyodrębniony w programie kształcenia przedmiotu obszar na pierwszych zajęciach.</p> <p>Student ma prawo do przygotowania się do odpowiedzi i korzystania z własnych materiałów.</p> <p>Egzamin przeprowadzany jest przez komisję w składzie reprezentującym wszystkie obszary programu kształcenia przedmiotu.</p> <p>Oceny poszczególnych pytań w skali określonej regulaminem studiów dokonuje nauczyciel akademicki – egzaminator określonego obszaru programu kształcenia przedmiotu.</p> <p>Ocena końcowa zaliczenia przedmiotu formułowana jest jako średnia ocena ocen cząstkowych.</p> <p>Komisja może biorąc pod uwagę wyróżniającą się ocenę dopuszczania do zaliczenia przedmiotu podnieść ocenę końcową o 1 stopień.</p>
<p align="center">Wykaz literatury obowiązującej do zaliczenia przedmiotu</p>	
<p>Literatura podstawowa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czupryna A., Wilczek-Rużyczka E., Wybrane zagadnienia pielęgniarstwa specjalistycznego. Wolters Kluwer, 2010. 2. Kózka M. (red. wyd. pol.) Pielęgniarstwo tom 1-2. Elsevier Urban & Partner, 2011. 3. Majewski E., Zaniewski M. (red.): Pielęgniarstwo chirurgiczne. Wyd. Śl.A.M., Katowice 2003 4. Walewska E., Ścisło L., (red.) Procedury pielęgniarstwa w chirurgii. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, 2012. 5. Kapała W. Pielęgniarstwo w chirurgii. Wybrane problemy z praktyki pielęgniarstwa oddziałów chirurgii ogólnej. Wyd. Czelej, 2006. 6. Gertraud Luce-Wunderle G., Debrand-Passard A., (red.) Pielęgniarstwo operacyjne. Łukieńczyk T. (red. wyd. pol.) Elsevier Urban & Partner, 2010. 7. Krakowski G., Kruk M., Leczenie odleżyn i ran przewlekłych. PZWL, 2008. 8. Szewczyk M. T., Jawień A., Leczenie ran przewlekłych. PZWL, 2012. 9. Budynek M., Nowacki C., Opatrywanie ran - wiedza i umiejętności. Makmed, 2008. 10. Kapała W., Pielęgniarstwo w chirurgii. Wybrane problemy z praktyki pielęgniarstwa oddziałów chirurgii ogólnej. Wyd. Czelej, 2006. 11. Szkiler E., Poradnik pielęgnacji ran przewlekłych. 2012. 12. Grey J E., Harding K. G., Leczenie ran w praktyce. PZWL, Warszawa 2010. 13. Kołodziejczak M.: Opieka nad pacjentem ze stomią. Borgis 2/2006
<p>Literatura uzupełniająca</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szmidt J, Kuździał J.(red.) Podstawy chirurgii. Medycyna Praktyczna, Kraków 2009. 2. Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Modele opieki pielęgniarstwa nad chorym dorosłym. PZWL. Warszawa 2010. 3. Krysa E.: Pielęgnowanie dziecka oparzonego. Forum Kwartalnik Pielęgniarki Pediatricznej, Polskie Stowarzyszenie

	<p>Pielęgniarek Pediatrycznych. nr 2-3. Warszawa 2008.</p> <p>4. Brzezińska M. (red.): Chory ze stomią – opieka pielęgniarska. Materiał szkoleniowy dla pielęgniarek Okręgowa Rada Pielęgniarek i Położnych Katowice 1996</p> <p>5. Poradniki dla pacjenta ze stomią firm: Convatec, Coloplast, Dansac, Pofam - Poznań.</p>
Prawa autorskie	
Prawa autorskie	Wyższa Szkoła Nauk Stosowanych w Rudzie Śląskiej